

Miljødirektoratet,
på vegne av Klima- og miljødepartementet
og Landbruks- og matdepartementet

Oslo, 29.09.2025

HØRINGSSVAR TIL INNØRNING AV EUs AVSKOGINGSFORORDNING (EUDR)

Forleggerforeningen viser til Miljødirektoratets høringsbrev av 19. august 2025 om innføring av EUs avskogingsforordning (EUDR) i norsk rett.

Forleggerforeningen arbeider for å opprettholde og styrke forlagsbransjens kulturelle, rettslige og økonomiske rammevilkår, som er viktige virkemidler for å bevare og utvikle norsk språk og litteratur. Medlemsforlagene representerer rundt 85 prosent av norsk forlagsomsetning. Foreningen samarbeider tett med en rekke norske og internasjonale organisasjoner og institusjoner, og har utvalg for en rekke ulike fagområder. Forleggerforeningen forvalter og utvikler bokgruppene, bransjestatistikk og kollektivt avtaleverk med blant andre bokhandlere, forfattere, illustratører og oversettere.

Forleggerforeningen støtter fullt ut ønsket om å bidra til å minimere EUs globale bidrag til avskoging og skogforringelse, og å redusere EUs bidrag til klimagassutslipp og tap av biologisk mangfold globalt. Foreningen har lenge arbeidet for å sikre bærekraftig bokproduksjon. Verdikjeden for papirfremstilling ble i 2016 gjennomgått for å forenkle forlagenes arbeid med å utvikle en leverandørstyring basert på internasjonalt anerkjente kriterier og retningslinjer slik at produkter med potensielt kontroversiell opprinnelse kan utelukkes fra forsyningskjedene. Bransjestandard for grønn bokbransje ble vedtatt i 2018, og Forleggerforeningen publiserte også en veileder om ansvarlig innkjøp av trykksaker som unngår bruk av regnskogsfiber¹. Bruken av FSC- og PEFC- sertifisert² papir hos norske forlag er sterkt økende, det er lagt til rette fra trykkerienes side at forlag kan velge sertifisert papir. Blant de store forlagene er over 95 % av bøkene som er utgitt merket og andelen er økende.

Vi vil i høringsvaret belyse på hvilken måte regelverket, slik det er sendt på høring, er lite treffsikkert, og påfører uforholdsmessige kostnader og byråkrati. Disse innvendingene har ført til sterke initiativ i EU for å forenkle EUDR-regelverket. For bokbransjen spesielt blir kostnadene uforholdsmessig store fordi trykte produkter kan ha svært mange tresorter i seg. I tillegg kan regelverket som foreligger ha alvorlige utilsiktede konsekvenser for norsk språk og kultur som kan innskrenke mangfoldet av norsk litteratur.

Oppsummert mener Forleggerforeningen:

- ✓ Norske myndigheter må avklare at forordningen ikke er ment å innskrenke Norges rett til å regulere bokmarkedet slik det er gjort gjennom bokloven, bl.a. med skaffe- og leveringsplikt. EUDRs krav om at store forhandlere bare kan selge varer som samsvarer, også fra mindre forlag som er unntatt selvstendig risikovurdering, kan i verste fall utilsiktet føre til at deler av mangfoldet av norsk litteratur ikke kan selges. Dette vil i så fall være i motstrid til boklovens skaffe- og leveringsplikt (§6), og kan løses ved å innarbeide et unntak for bøker og bokbransjen for å ivareta denne. Det kan også vurderes å begrunne unntak for produkter regulert av bokloven med behovet for å ivareta norsk språk og kultur.
- ✓ Om bøker og trykte produkter ikke unntas må bokbransjen få forholdsmessige tiltak tilpasset kompleksiteten i trykte produkter. Én typisk bok kan inneholde tømmer fra flere hundre geolokasjoner/tresorter. Uten forholdsmessig implementering kan regelverkets utforming derfor påføre bokbransjens nedstrøms aktører en uforholdsmessig byrde og konkurranseulempe. Forslaget om at

¹ <https://forleggerforeningen.no/vi-mener/forlagenes-samfunnsoppdrag-2/bokproduksjon-og-miljo/>

² FSC (Forest Stewardship Council) arbeider for at skogbruk skal være både økologisk, sosialt og økonomisk bærekraftig, og fokuserer på sporbarhet i arbeidet for å utvikle globale standarder for bærekraftig skogbruk. PEFC (Program for the Endorsement of Forest Certification) er et tilsvarende globalt skogsertifiseringssystem som i større grad tilpasser reglene etter nasjonale standarder, men samtidig dekker flere av verdens skoger.

disse i stedet for sporbarhetsprinsippet får krav om at bøker må ha FSC- eller PEFC-sertifisert papir vil være et proporsjonalt og effektivt tiltak.

- ✓ Norge må dra lærdom av erfaringene fra innføring av CSRD og CSDDD og sørge for at norsk næringslivs konkurransekraft ikke svekkes unødig. Implementeringstakten av regelverket for import av bøker trykte produkter må ta nødvendig høyde for EUs pågående forenklingsarbeid og at myndighetene har fått på plass nødvendige ressurser for veiledning om regelverket.

Kort om forordningen for bokbransjen

Med EUDR skal alle aktører dokumentere at produkter er laget uten at avskoging finner sted. Om produkter inneholder eller er laget med bruk av tre skal det dokumenteres at treet er høstet fra skogen uten å ha forårsaket skogforringelse. Til forskjell fra dagens tømmerforordning (EUTR) legger EUDR opp til at alle aktører i verdikjeden av en viss størrelse ikke bare skal dokumentere sporbarhet for avskogingsfrihet og skogforringelse, men også lage systemer for aktsomhetsvurderinger.

Ikke bare de som foredler råvarene (oppstrøms aktører), men også virksomheter og forhandlere som omsetter ferdig foredlede produkter (nedstrøms aktører) skal ha samme selvstendige ansvar for å vurdere risiko og risikominimering med tilhørende virksomhetsinterne systemer. Dette betyr at både større forlag og bokhandlere skal ha systemer for aktsomhetsvurderinger, risikovurdering og risikominimering, også når dette allerede er utført og dokumentert av aktører bakover i verdikjeden som papirprodusenter og trykkerier.

I tillegg til engangskostnader for å etablere systemer for å dokumentere sporbarhet og etablere systemer for aktsomhetsvurderinger, risikovurdering og risikominimering kommer også faste kostnader for å vedlikeholde og drifte systemene. Hvor store kostnadene blir for den enkelte virksomhet påvirkes av antall produkter, antall leverandører, operatørens størrelse, lengden på hver forsyningskjede (verdikjedekompleksitet), produksjonslandet og tilgjengeligheten av eksisterende leverandørinformasjonssystemer.

De fleste av disse faktorene påvirker boksektoren betydelig. Selv om samsvarskostnadene er høyest for produkter som importeres til EØS-markedet, vil kompleksiteten boken har som produkt sannsynligvis øke kostnadene betydelig også for EØS-produserte varer. Faste kostnader for aktsomhetssystemer ble av EU anslått til mellom 0,3 og 4,3 % av importverdien for importører av EUTR-produkter. Dette anslaget tok *ikke* hensyn til de ekstra kravene i EUDR, eller konsekvensene de får for boksektoren. Her vil kostnadene etter anslag fra den europeiske forleggerforeningen sannsynligvis være så høye at de blir uforholdsmessige.

Forholdet mellom EUDR og litteraturpolitiske virkemidler i norsk boklov

Reglene i forordningen omfatter den som produserer, importerer eller omsetter relevante produkter på EUs indre marked, eller eksporterer disse produktene fra EUs indre marked. «Forhandler» er den som gjør relevante produkter tilgjengelige på EUs indre marked. Virksomheter og forhandlere som ikke er mikroforetak, små og mellomstore bedrifter (SMB) (se omtale i artikkel 5) er underlagt samme krav, og må gjennomføre en aktsomhetsvurdering for å utvise tilbørlig aktsomhet ('due diligence') og påse at produktene som omsettes er i tråd med forordningen. Aktsomhetsvurderingen har krav til (i) informasjonsinnhenting, (ii) risikovurdering og (iii) risikoreduserende tiltak. Kravet om informasjonsinnhenting innebærer at aktøren må innhente tilstrekkelig dokumentasjon som viser at det relevante produktet samsvarer med forordningens krav.

Det at forordningen omfatter bøker og trykte produkter innebærer at også bokbransjens aktører kan bli pålagt omfattende rapporteringsplikter. Bokbransjens struktur i Norge består av noen større og mange små og svært små aktører. Forleggerforeningen har ca. 85 medlemmer hvorav et stort flertall er små virksomheter som er avhengig av å få solgt produktene sine i norske bokhandlere. Små- og mellomstore forhandlere samt mikrobeidretter har forenklede krav etter forordningen. De er ikke underlagt aktsomhetsregimet, men må innhente bestemt informasjon om det relevante produktet de skal tilgjengeliggjøre på markedet.

De norske bokhandelkjedene er imidlertid av en slik størrelse at de har plikt til å sørge for at varene som selges er i samsvar med forordningens forpliktelser om avskogingsfrie produkter der treet er høstet fra skogen uten skogforringelse. Store handelsaktører plikter etter reglene å ikke omsette varer dersom dette ikke er ivare tatt. Dette vil imidlertid samtidig innebære et brudd på bokhandelkjedens plikt etter bokloven til å skaffe bøker etterspurt av kundene, se bokloven § 6. Alternativt blir bokhandelkjedene nødt til å be små forlag sikre at bøkene de selger samsvarer med EUDRs regler, selv om forlagene i utgangspunktet er unntatt fra regelverket.

I Boklovsproposisjonen (Prop. 82L 2022-2023) skriver Regjeringen i kapittel 2.1:

Språk og litteratur står i en særstilling når det gjelder overføring av kunnskap. Språket og litteraturen er likevel mer enn redskaper. Gjennom skrift har mennesker delt historier med hverandre, og historiene har blitt grunnlaget for kultur og identitet. Gjennom fortellinger, dikt, romaner og annen prosa har mennesker latt seg underholde, men også kjent seg igjen og funnet seg selv.

Skriftkulturen er avgjørende for å styrke og opprettholde språk. Bruk av norsk skriftspråk er grunnleggende for at demokratiet vårt skal fungere. Evnen til å lese og prosessere tekst, både fysisk og digitalt, er avgjørende for å kunne orientere seg og delta som samfunnsborger. For barn og unge er lesing på eget språk avgjørende for å tilegne seg kunnskap, og grupper som vil organisere seg og påvirke prosesser, må kunne beherske den formelle skriftkulturen. Det store flertallet av lesere i Norge har norsk som sitt foretrukne språk, men påvirkningen fra engelsk språk og engelskspråklig litteratur, både i akademisk og allmennmarkedet, kan gjøre det vanskeligere å produsere litteratur på norsk til alle formål. Et rikt litteraturtilbud på eget språk vil for mange senke terskelen for tilgang til kunnskap og opplevelser. Bokloven er i denne sammenhengen viktig for å sikre norsk som språk.

Innbyggere i Norge skal gjennom bokloven sikres tilgang til en mangfoldig, bred og god litteratur som bidrar til at samfunnet fungerer demokratisk. Gjennom et mangfold av forfatterstemmer, bokhandler og forlag motvirkes monopoler, både de kommersielle og de som er knyttet til kjønn, klasse, seksualitet, etnisitet, geografi eller smak.

Forleggerforeningen legger til grunn at det åpenbart er utilsiktet at EUDR-forordningen kan komme til å undergrave skaffeplikten og dermed et sentralt lovfestet virkemiddel for å spre litteratur i Norge. Like utilsiktet vil det være om forordningen fører til at forhandlere indirekte må pålegge små forlag byrder de ikke har forutsetninger for å tåle, og som de etter reglene i utgangspunktet var fritatt fra.

Forleggerforeningen vil derfor be norske myndigheter avklare at forordningen ikke er ment å innskrenke Norges rett til å regulere bokmarkedet slik det er gjort gjennom bokloven, eventuelt innarbeide et unntak for bøker og bokbransjen som ivaretar bokloven.

- **Regjeringen må avklare at forordningen ikke innskrenker Norges rett til å regulere boken som kulturgode gjennom bokloven, herunder skaffe- og leveringsplikt som sentralt litteraturpolitisk virkemiddel. Det kan ved behov vurderes innarbeidet et unntak som ivaretar boken som vesentlig faktor for norsk språk og kultur.**

Bøker og trykte produkter er svært sammensatte tre-produkter

Bøker formidler norsk språk og kultur. Til forskjell fra andre produkter er hver tittel et unikt produkt med egne valg for produksjonen. Dette gjelder ikke bare innholdsmessig for åndsverket, men også for valg av papir, innbinding, omslag osv. Fordi en papirtype kan inneholde svært mange treslag, og en bok består av flere papirsorter, vil bøker som produkt ha en kompleksitet som gir virksomheter som produserer og omsetter bøker uforholdsmessige økonomiske og administrative byrder slik EUDR-reglene er foreslått innført.

Om vi sammenligner to ulike treprodukter som eksempelvis møbler og papir, blir forskjellen i kompleksitet umiddelbart tydelig:

- Et **møbel**, selv om det er et treprodukt, består gjerne av ett til et fåtall treslag, typisk fra en mer avgrenset geografisk region eller leverandørkjede. Sporbarheten er her håndterbar.

- **Papir**, derimot, lages av tremasse – en kompleks blanding av fibre. En enkelt tremasse kan i seg selv inneholde flere ulike treslag fra et bredt spekter av kilder. Videre kan et papirprodukt ofte fremstilles av ulike typer tremasse (pulp) som blandes for å oppnå ønskede egenskaper. Dette betyr at én enkelt papirtype allerede kan ha fibre fra mange ulike treslag og geolokasjoner.
- Når man så ser på **en typisk bokutgivelse**, blir kompleksiteten eksponentielt større. En bok består ofte av flere ulike papirtyper (f.eks. smussomslag, permer av papp med papir, forsats (de første og siste sidene av boken) og innmat/materie, eller hoveddelen av boken). Hver av disse komponentene har sin egen sammensatte tremassebakgrunn. Dette betyr at én enkelt bokutgivelse kan inneholde fibre fra et stort antall treslag, med opprinnelse fra svært mange forskjellige geolokasjoner og leverandørkjeder globalt. Dette kan illustreres med to faktiske eksempler:
 - **En innbundet illustrert litterær bok** som har bindmateriell, forsats, materie, vareomslag, papp og krepp **kan inneholde tre fra 75 tresorter med 345 potensielle geolokasjoner**:

Komponent	Pulp	Trespredning	Geolokasjoner
Bindmateriell	fra 4 ulike land	6 tresorter	16 potensielle
Forsats	fra 3 ulike land	17 tresorter	93 potensielle
Materie	fra 1 land	8 tresorter	8 potensielle
Vareomslag	fra 7 ulike land	38 tresorter	196 potensielle
Krepp		6 tresorter	32 potensielle
Papp	100 % resirkulert		
	SUM	75 tresorter	345 potensielle

- **En innbundet, illustrert farget bok** med overtrekk, forsats, materie papp og krepp **kan tilsvarende inneholde tre fra 76 tresorter med 648 potensielle geolokasjoner**.

Tallene illustrerer kompleksiteten i papirprodukter og dermed sporbarheten for én enkelt tittel.

Jo flere produkter og leverandører en operatør handler med og handler med, desto høyere blir kostnadene for aktsomhetssystemet. Antall produkter og leverandører er identifisert som mest avgjørende for aktsomhetskostnadene.

I Bokbasen, metadatanavet for norsk bokbransje registreres årlig om lag 5500 nyutgivelser på papir, av dette utgir Forleggerforeningens medlemsforlag årlig om lag 2500 ulike titler. Generelt kan mer komplekse forsyningskjeder føre til høyere kostnader, men dette avhenger av mange faktorer, inkludert i hvilken grad operatøren er i stand til å skyve noe av arbeidet med å spore hele forsyningskjeden tilbake til sin umiddelbare leverandør. Dette vil være mye vanskeligere for små operatører, og for de som importerer ferdige produkter til EU. Forlagene samler og samordner så langt som mulig sin produksjon av ulike titler for å sikre en mest mulig rasjonell produksjonskjede. Behovene for variasjon ved den enkelte bokutgivelse og mengden bokutgivelser på hvert enkelt forlag vil for større forlag likevel føre til en ekstrem samlet kompleksitet for sporbarhet av papirbøker med EUDRs krav.

For å gi kundene et godt tilbud lagerføres mange boktitler i Norge. **Norske bokhandler solgte i 2020 over 50.000 ulike titler på papir**, en økning fra 42.000 ulike titler i 2010. Dette illustrerer hvilket voldsomt byråkrati det kan skape om nye krav til aktsomhetsvurdering ikke implementeres på en forholdsmessig måte. Hver aktør i verdikjeden, fra skog til ferdig produkt, kan bli nødt til å etablere og dokumentere omfattende systemer for å identifisere, vurdere og minimere risiko knyttet til avskoging og at boken ikke har bidratt til skogforringelse eller ulovlig hogst. Prosessen innebærer detaljert risikovurdering, risikoreduksjon og løpende dokumentasjon – en massiv utfordring for aktører i den komplekse internasjonale papir- og bokbransjen.

Den europeiske Forleggerforeningen har anført at da bøker ikke ble inkludert i EUTR-forordningens virkeområde ved konsekvensutredningen for revisjonen av EUTR-produktomfanget, var det fordi «ingen bevis kunne identifiseres som tyder på at enten høyrisikoarter er en dominerende tømmerkilde eller at høyrisikoland er et dominerende hogstland for importerte produkter».

Da bøker (og andre trykte produkter) ble vurdert tatt inn i EUDRs virkeområde, ble effekten av å inkludere bøker vurdert som lav pga. kompleksiteten og dermed de høye kostnadene. Årsakene til at bøker ikke er

omfattet av EUs tømmerforordning (EUTR) gjelder fortsatt, og er etter all sannsynlighet også grunnen til at bøker ikke var omfattet av det opprinnelige EUDR-forslaget. Bøker og trykte produkter ble tatt inn i EUDR-forordningens virkeområde uten konsekvensutredning. Kostnadene for boksektoren har derfor aldri blitt vurdert, og heller ikke konsekvensene for kulturelt mangfold.

Den grafiske industrien

Den grafiske industrien er et helt sentralt og uunnværlig ledd i bokproduksjonens verdikjede. Bøker, som fysiske produkter, er helt avhengige av trykkerier for å nå leserne. I Europa er den grafiske industrien preget av et stort antall små foretak; om lag 91 % av trykkeriene har færre enn 10 ansatte. Selv om en stor del av omsetningen genereres av større aktører, betyr dette at en majoritet av trykkerivirksomhetene er småbedrifter med begrensede ressurser til å håndtere komplekse nye regelverk.

Selv om mange av disse små trykkeriene i seg selv kan være unntatt de mest omfattende aktsomhetskravene i EUDR som mikroforetak, vil deres kunder – forlagsbransjen – være forpliktet til å sikre EUDR-samsvar for alle bøker de selger. Dette vil i praksis medføre at forlagene må kreve detaljert dokumentasjon og sporbarhetsinformasjon fra sine trykkerileverandører, uavhengig av trykkeriets størrelse. Denne mekanismen er en direkte parallell til de erfaringene som er gjort med Åpenhetsloven i Norge, hvor små leverandører, selv om de er unntatt fra loven, likevel møter omfattende krav fra sine større kunder for å opprettholde leveringsforholdet.

En slik de facto-byrde påfører de små og mellomstore trykkeriene betydelige administrative og økonomiske kostnader og kan true arbeidsplasser i en viktig europeisk og norsk industri. Dette understreker den uforholdsmessige byrden EUDR legger på hele verdikjeden for bokproduksjon og forsterker behovet for proporsjonale tiltak og unntak som tar hensyn til bransjens spesifikke struktur og dens kulturelle betydning for et lite språkområde som det norske.

Tiltakene for bokbransjen må være proporsjonale

Siden det ble klart for europeiske myndigheter i Brüssel hvilke konsekvenser det har i praksis å innlemme bøker og trykte produkter i virkeområdet har Den europeiske Forleggerforeningen vært i jevnlig dialog med EU-kommisjonen. Som ledd i forenklingsarbeidet for EUDR som nå pågår i EU har Federation of European Publishers (FEP) i september 2025 sendt EU-kommisjonen en rekke innspill.

FEP har bedt EU-kommisjonen å vurdere et spesifikt unntak for trykte produkter. Sekundært har FEP bedt om at reglene for trykte produkter gjøres proporsjonale gjennom tiltak som:

- 1. *Å tillate selskaper utenfor EU å bruke informasjonssystemet på ethvert trinn i forsyningskjeden***
- 2. *Minimering av forpliktelser for land uten avskogingsrisiko.***
- 3. *Begrensning av forpliktelsene til å utføre aktsomhetsvurderinger til oppstrømsoperatører.***
- 4. *For aktører nedstrøms, erstatte sporbarhetsprinsippet med en forutsetning om samsvar basert på skogsertifisering. (f.eks. bruk av FSC eller PEFC)***
- 5. *Forenkling av unntaket for resirkulerte produkter.***
- 6. *Ekskudere retur av bøker fra omfanget.***
- 7. *Gjøre det mulig å tilpasse EUDR-samsvar til boksektorens struktur.***

Forleggerforeningen mener et unntak for bøker og trykte produkter bør gjennomføres, og vil her særlig fremheve punkt 4. At sporbarhetsprinsippet for bøker erstattes med krav om bøker må ha FSC- eller PEFC-merket papir vil være et proporsjonalt tiltak for nedstrøms aktører (som omsetter boken etter at den er ferdig produsert og foredlet). FSC og PEFC er anerkjente sertifiseringsordninger som effektivt vil kunne sikre at bøker blir fremstilt på en bærekraftig og avskogingsfri måte.

EUs pågående forenklingsarbeid og erfaringene fra CSRD og CSDDD

EUDR ble foreslått av EU-kommisjonen i november 2021. April 2022 sendte Miljødirektoratet EU-kommisjonens opprinnelige forslag på høring. Bøker og trykte produkter var foreslått unntatt, og bokbransjen var ikke invitert til høringen. Da EU tok bøker inn i forordningens virkeområde skjedde det uten konsekvensutredning. Forleggerforeningen henvendte seg våren 2023 til Klima- og

miljødepartementet for å etterspørre forventet implementeringstakt og for å opplyse om at det å legge til trykte papirprodukter i virkeområdet for EUDR uten konsekvensutredning, ville gi ukjente konsekvenser for bokbransjen.

EUDR ble vedtatt i EU mai 2023 med opprinnelig ikrafttredelse 31. desember 2024. Det ble imidlertid fra flere hold i EU fremholdt at halvannet år fra ikrafttredelse til iverksettelse var for kort tid til at alle EU-statene, tredjeland, operatører og forhandlere hadde tilstrekkelig tid til å innrette seg og etablere de nødvendige systemer. 19. desember 2024 vedtok derfor Rådet og EU-parlamentet EU-kommisjonens forslag om et års forsinket iverksettelse.

Juni 2025 varslet Regjeringen i Norge iverksettelse så raskt som mulig, og 19. august 2025 ble direktivet sendt på høring med kun fem ukers høringsfrist. Det til tross for at det i mellomtiden skjedde svært mye i EU. 10. juli vedtok EU-parlamentet å be om en ny nullrisikosone i EUDRs system for risikoklassifisering (benchmarking av land i risikosoner). Det ble samtidig rapportert fra Brussel at 2/3 av EUs landbruksministre ønsker endringer i regelverket som er vedtatt. Tysklands forbundskansler Friedrich Merz uttrykte samme måned i et brev til EU-kommisjonens president bekymring for byråkratibyrden som påføres handel med produkter fra regioner med effektiv skogbeskyttelse og minimal avskogingsrisiko. Den tyske regjeringen har som en av flere aktører bedt EU vurdere å innføre et nytt og lavere risikonivå for handel fra disse regionene. Det er også foreslått andre forenklinger som vesentlig kan redusere kostnadene knyttet til innføringen av regelverket. Dette kan betydelig påvirke videre implementering av EUDR. Og 23. september 2025 sendte EUs miljøkommisær brev til EU-parlamentet om at hun ønsker å utsette innføringen av EUDR med ett år til³.

Innføringen av EUs bærekraftsdirektiv (CSRD) og EUs aktsomhetsdirektiv (CSDDD) har vist at norsk næringsliv ble påført omfattende og kostnadskrevenende arbeid med å forberede og implementere et regelverk som ble vesentlig endret kort tid etter det var vedtatt. Protester i EU mot at de nye reglene gav uforholdsmessige belastninger for næringslivet førte til at EU på relativt kort varsel gjorde omfattende forenklinger gjennom den såkalte Omnibus-forordningen.

På samme måte som Norge skal innføre EU-forordninger i norsk lov skal Norge også gjennomføre senere justeringer i regelverket. Nye vedtak som følger av forenklingsinitiativene for EUDR som nå pågår i EU, vil også vil få betydning for norsk næringsliv. Dersom regelverket innføres i Norge før det pågående forenklingsarbeidet er gjennomført påføres norsk næringsliv unødvendig høye kostnader og byråkrati.

Behovet for sektorspesifikke veiledningsressurser og systemer

Både Miljødirektoratet, Landbruksdirektoratet og Tollvesenet har varslet behov for humanressurser for å kunne veilede norsk næringsliv om det nye regelverket. Det er vesentlig at disse ressursene er på plass før regelverket skal tre i kraft. De ulike bransjene har svært ulik befatning med treprodukter. Det vil være store forskjeller i hvordan regelverket slår ut for norsk treindustri, norsk møbelindustri og norsk bokindustri. Det vil derfor være behov for sektorspesifikke veiledningsressurser. Kompleksiteten bøker og trykte produkter har som treprodukter tydeliggjør behovet for ett tydelig og kompetent kontaktpunkt hos myndighetene for spørsmål fra bokbransjen.

De ulike sektorene har også svært ulike forsyningskjeder og logistikkmodeller. Den enkelte sektor må derfor avgjøre hvordan informasjonssystem og dokumentasjonsplikt kan håndheves mest mulig effektivt. Forleggerforeningen er i dialog med Bokbasen, aktøren som er nav for metadata for norske bøker. Informasjonslagring kan håndteres av Bokbasen, men behovet for interaksjon og evt. integrering mot EUs database er foreløpig ikke avklart. Det vil det av naturlig årsaker ta tid å få på plass, og det er vesentlig både for miljøhensyn og for verdiskaping at utvikling av effektive systemer skjer i god dialog med myndighetene som skal håndheve regelverket.

- **Forleggerforeningen mener Norge må dra lærdom av erfaringene fra innføring av CSRD og CSDDD og sørge for at implementeringstakten av regelverket for import og eksport av trykte produkter tar nødvendig høyde for EUs pågående forenklingsarbeid og behovet for at myndighetene får på plass nødvendige ressurser for veiledning i regelverket.**

³ <https://www.euractiv.com/news/eu-set-to-propose-new-delay-to-anti-deforestation-rules/> og <https://www.euractiv.com/content/uploads/sites/2/2025/09/EUDR.pdf>

DEN NORSKE
FORLEGGERFORENING

Med hilsen

Den norske Forleggerforening

Trine Skei Grande
administrerende direktør

Bjørgulv Vinje Borgundvaag
samfunns- og myndighetskontakt